

مشکلات جوانان

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۲۴	کشتی شکسته‌ها
۲۵	آموزش مصرفی و فرار مغزها
۲۶	تعارض!
۲۷	گلوله برفی در راه
۲۸	قانون جوانی
۲۹	با جمعیت جوان چه کنیم؟
۳۰	جوانان جهانی

سرمایه‌های فراموش شده

نیروی انسانی جوان کشور که می‌تواند تضمین‌کننده رشد و توسعه همه جانبه کشور باشد، به دلیل عدم توجه، برنامه‌ریزی‌های نامناسب و دخالت‌های بی‌منطق با مشکلات فراوانی روبه‌رو است.

متأسفانه مشکلات و مسایل اقتصادی جوانان کشورمان، به صورتی فزاینده روبه افزایش است. این در حالی است که عدم تعریف جامع و دقیق از برنامه‌های سامان‌دهی این قشر و عدم حاکمیت تفکر جوان‌مدار در کشور، امید به اصلاح شرایط این بخش عظیم از جامعه را به یأس تبدیل می‌کند. مطابق سرشماری سال ۸۵ متوسط سنی جمعیت کشورمان در حدود ۲۷ سال می‌باشد که این به معنای حجم عظیمی از تهدیدها و فرصت‌ها برای کشور است. شرایط موجود جامعه در بُعد اقتصادی و اجتماعی، منجر به ایجاد نگرانی در بین این قشر شده، در حالی که پتانسیل موجود، می‌تواند موتور محرکه جامعه در جهت رشد و توسعه همه جانبه کشور باشد.

ترافیک اشتغال

متأسفانه موضوع اشتغال در ایران، به دلیل حجم پایین سرمایه‌گذاری و مشکلات مربوط به تولید داخلی و همچنین عدم اتخاذ سیاست‌های اصولی در زمینه تولید و توزیع، با مواردی همچون اشتغال ناقص، اشتغال موقت، قراردادهای خشک و بدون انعطاف، فشارهای اضافی بر طبقه کارگر و عدم پرداخت حقوق و مزایای مناسب - در کنار تورم ناشی از رفتارهای اقتصادی و مالی دولت‌ها - همراه بوده که این موارد، مشکلات بخش اشتغال را دو چندان نموده است. این در حالی است که اخراج روزانه

نیروی کار، ساعات طولانی و دشواری مشاغل سخت راهم نباید از نظر دور داشت. سختی ورود و بهره‌مندی منطقی از جوانان در بازار کار، در آینده منجر به نوآوری‌های کمتری در صحنه تصمیم‌گیری کشور خواهد شد.

در سال‌های اخیر، همواره شاهد نرخ دورقمی بیکاری بوده‌ایم. این مسأله به تدریج و با ورود نوجوانان و کودکان دیروز به عرصه جوانی، اثرات منفی خود را بر اقتصاد جامعه برجای خواهد گذاشت. متأسفانه برخی سیاست‌های اعمال شده توسط دولت‌های اخیر بیش از آن که به دنبال ایجاد اشتغال باشند، به دنبال اثبات آماری کاهش بیکاری در بین جوانان بوده‌اند. به عنوان مثال، وام‌های ۳ میلیون تومانی اشتغال در دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی، تنها به معنای کاهش تعداد کارت‌های بیکاری ادارات کار و کاهش اسمی و رقمی نرخ بیکاری بود، ولی در عمل شاهد بودیم که بیکاری در جامعه تداوم یافت. این روند با اعطای وام‌های اشتغال، با عناوین مختلفی چون وام‌های تعاونی و بنگاه‌های زودبازده، در سال‌های ریاست جمهوری آقای احمدی‌نژاد ادامه یافته است.

در کنار مسایل فوق، فضای نامطلوب کسب‌وکار در کشور، منجر به فعالیت ناموفق جوانان جویای کار، حتی در مشاغل آزاد شده است. صدور مجوزهای گوناگون، مالیات‌های دریافتی دولت، عدم پرداخت تسهیلات بانکی، کمبود نقدینگی در بسیاری از مشاغل آزاد، بازار

نابسامان مواد اولیه و واسطه‌ای، نرخ‌های بالای دستمزد، اجاره‌های بالای اماکن تجاری و بسیاری از معضلات دیگر که در فضای کسب‌وکار کشور وجود دارد، همگی منجر به بروز مشکلاتی شده است که آینده جوانان جامعه را با خطرات جدی مواجه می‌سازد. مشکل دیگری که در رابطه با اشتغال جوانان مطرح است، خوداشتغالی کاذب بسیاری از آنها است. متأسفانه رواج بسیاری از فعالیت‌های کم‌بازده، گذرا و در عین حال موقتی، اولاً منجر به حرکت اقتصاد در کانال مشاغل ناپایدار و بدون پشتوانه شده و ثانیاً فرصت‌ها و پتانسیل‌های جوانان جامعه را به هدر خواهد داد.

متأسفانه با توجه به فضای نامطلوب کسب‌وکار و موانعی که حتی در مشاغل آزاد و بازار اقتصادی ایران با آنها مواجه‌ایم، ورود جوانان به عرصه‌های غیردولتی، با محدودیت‌ها و ممانعت‌های فراوانی روبه‌رو است. اخذ مجوز فعالیت آزاد اقتصادی، مراحل اداری و قانونی و فرآیندهای پیچیده ایجاد شغل در کشور، منجر به ایجاد فضای بی‌اعتمادی شده است که گام اول ورود جوانان را به

نرخ‌گزار بیکاری جوانان (۲۹ - ۱۵ سال) درصد

سال	کل	شهری	روستایی
۱۳۷۶	۲۳/۷	۲۳/۴	۲۴/۰
۱۳۷۷	۲۳/۲	۲۵/۲	۲۱/۲
۱۳۷۸	۲۵/۳	۲۶/۷	۲۳/۸
۱۳۷۹	۲۶/۴	۲۸/۶	۲۳/۹
۱۳۸۰	۲۷/۴	۲۹/۷	۲۴/۸
۱۳۸۱	۲۳/۷	۲۷/۴	۱۹/۵
۱۳۸۲	۲۲/۲	۲۴/۵	۱۸/۵
۱۳۸۳	۱۹/۶	۲۳/۷	۱۲/۸
۱۳۸۴	۲۰/۵	۲۵/۰	۱۲/۸
۱۳۸۵	۲۰/۶	۲۴/۹	۱۳/۰

منبع: مرکز آمار ایران، نتایج طرح آمارگیری نیروی کار.

عرصه مشارکت اقتصادی با مشکل مواجه می‌سازد. نگاهی به آمار بیکاری جوانان در کشور - بین فاصله سنی ۱۵ تا ۲۹ سال - حکایت از آفت و خیزهای بسیاری دارد.

انواع مختلف بحران‌های اقتصادی و مالی، درگیری‌های سیاسی و ناهماهنگی در نظام اجرایی، درجه اول با تهدید پایداری رشد اقتصادی، منجر به بروز بیکاری در سطوح گسترده جوانان جامعه می‌شود. به علاوه، بسیاری از اشکالات قانون‌گذاری در زمینه حل مشکلات اشتغال جوانان و عدم تفکیک بحث بیکاری جوانان با بیکاری کل کشور، منجر به ابهام این موضوع در بین سیاست‌گذاران شده است. این در حالی است که بیکاری جوانان از بُعد اهمیت موضوع و تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم آن بر جامعه، از ابعاد متعددی با بیکاری کلی کشور متفاوت است.

مهمترین ریشه‌های بیکاری جوانان عبارتند از:

- ۱) مشکلات اقتصادی و تولیدی و عدم توجه جدی به بحث تولید داخلی
- ۲) عدم حاکمیت نگاه کارآفرینانه، خصوصاً کارآفرینی بر مبنای جوان‌مداری
- ۳) ضعف فضای آموزشی نیروی کار، اعم از آموزش دانشگاهی و علمی و آموزش فنی و حرفه‌ای
- ۴) رواج مهارت‌های کاذب حرفه‌ای که فاقد تقاضا در بازار کار می‌باشند
- ۵) پیش‌شرط‌های محدودکننده و موانع ورود نیروی کار جوان، همانند سابقه‌های بلندمدت کاری
- ۶) تبعیض‌ها در بازار کار و رقابت بر پایه فاکتورهای نادرست.

در این راستا، می‌توان موارد زیر را به عنوان راهکار حل بحران اشتغال این گروه از جامعه مطرح نمود:

- ۱) تشکیل تیم منسجم و قدرتمند، در جهت پیگیری موضوع اشتغال جوانان و استفاده از همه ظرفیت‌های موجود سرمایه‌گذاری و اشتغال
- ۲) قانون‌گذاری و ایجاد تسهیلات قانونی در جهت بهبود فضای کسب و کار جوانان و بهبود شرایط کارآفرینی برای آنان
- ۳) حرکت هدفمند آموزش در مسیر بازار کار و رواج فنون مؤثر، متمرکز و کارا
- ۴) برنامه‌ریزی در جهت ارتقای ظرفیت‌های نیروی کار جوان و فراهم کردن زمینه بروز استعدادها و این قشر از جامعه
- ۵) استفاده بهینه از امکانات و فرصت‌های سرمایه‌گذاری، منابع طبیعی و رفع فقر از بستر اجتماع
- ۶) تعریف خط مشی‌های فعال بازار کار برای اشتغال جوانان و تساوی نیروی کار.

البته ذکر این نکته ضروری است که نرخ بیکاری جوانان در همه کشورهای جهان بالا است. این نرخ در سال‌های اخیر، در کشورهای خاورمیانه به ۲۷ درصد و در کل جهان، به ۱۶ درصد رسیده است. البته بسیاری از جوانان نیز به صورتی ناپایدار در بخش غیررسمی اقتصاد و تحت شرایط نامناسب، به دور از حمایت‌های اجتماعی و آزادی انجمن‌های صنفی و یا مذاکرات دسته‌جمعی فعال

می‌باشند که گرچه جزو نیروی بیکار به حساب نمی‌آیند، ولی به صورت بالقوه بیکار هستند.

فقر

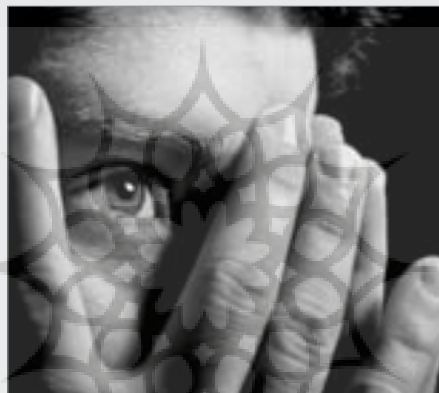
گفته می‌شود به طور متوسط در جهان، در حدود ۵۰۰ میلیون جوان، با درآمدی کمتر از ۲ دلار در روز زندگی می‌کنند. فقر حاکم بر جامعه جوان در کشور ما که خود ریشه در ضعف اشتغال جوانان دارد، می‌تواند منجر به بروز

نظرسنجی «اقتصاد ایران»

کشتی شکسته‌ها

بنا به تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران»، تنها ۸ درصد از افراد مجرد و ۲۵ درصد از افراد متأهل جامعه آماری، نسبت به بهبود اوضاع اقتصادی خود در آینده نزدیک امیدوارند.

نظرسنجی، میزان امید به بهبود اوضاع اقتصادی افراد در آینده مورد سؤال واقع شده که ۲۵ درصد از افراد مجرد و تنها ۸ درصد از افراد متأهل، نسبت به بهبود اوضاع اقتصادی‌شان در آینده امیدوار بوده‌اند. در مجموع، می‌توان گفت ۱۶/۵ درصد از نمونه مورد بررسی، نسبت به این موضوع ابراز امیدواری کرده‌اند که نسبت بسیار پایینی است. هر دو جامعه مجرد و متأهل، بزرگترین معضل فعلی معیشتی خود را گرانی و تورم بیش از حد اعلام داشته‌اند و مشکل مسکن و بیکاری، به ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفته است.

در این بین، دیدگاه مجردها در مورد افزایش سن ازدواج، متفاوت از متأهل‌ها بوده است، به طوری که ۳۸ درصد از آنها، پایین بودن سطح درآمد را مهمترین عامل مؤثر در افزایش سن ازدواج دانسته‌اند، در صورتی که ۳۳ درصد متأهل‌ها، عدم اطمینان نسبت به آینده را از عوامل مهم بروز این معضل برشمرده‌اند. بیش از ۹۰ درصد از افراد نمونه مورد بررسی - اعم از زن، مرد، مجرد و متأهل - بیشترین خواسته خود را از دولت، ایجاد اشتغال در سطح کلان و کنترل تورم مطرح نموده‌اند. امید است با توجه هرچه بیشتر دولتمردان به این قشر مهم جامعه، شاهد بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی آنها باشیم.

در راستای بررسی وضعیت اقتصادی و اجتماعی جوانان کشور و دستیابی به آمار واقعی و ملموس از سطح جامعه، واحد نظرسنجی و تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران»، با چاپ پرسشنامه‌ای با حجم نمونه مناسب و توزیع آن در بین جمعیت جوان، به بررسی چالش‌های جوانان پرداخته است.

مطابق نتایج این نظرسنجی، میانگین توزیع سنی نمونه مورد مطالعه، ۲۵/۷۸ سال بوده است که با توجه به تعاریف جمعیتی، نشان‌دهنده جمعیت جوان کشور می‌باشد. ۵۳ درصد از نمونه مورد بررسی را مردان و ۴۷ درصد را زنان تشکیل داده‌اند. همچنین ۳۸ درصد نمونه مورد بررسی، متأهل و مابقی مجرد بوده‌اند. این بررسی نشان می‌دهد ۴۲ درصد از مردان در بازار آزاد مشغول فعالیت بوده و ۳۷ درصد دیگر نیز در بخش خصوصی فعال هستند. در عین حال درصد زنان فعال در این بخش ۵۰ درصد می‌باشد. میانگین نمره ارزیابی شده از وضعیت اقتصادی افراد نمونه، در بازه بین صفر تا ۲۰، رقم ۸/۵۷ بوده است که گویای عدم رضایت جامعه جوان از وضع معیشتی خود می‌باشد.

به علاوه در نظرسنجی مذکور، متوسط حداقل درآمد مطلوب برای تأمین مخارج زندگی، رقمی بالغ بر ۶۴۱ هزار تومان برآورد شده است. در بندی از پرسشنامه

